

Sygn. akt III Ca 93/14

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 24 kwietnia 2014 r.

Sąd Okręgowy w Nowym Sączu, Wydział III Cywilny Odwoławczy w składzie

następującym:

Przewodniczący:	SSO Zofia Klisiewicz SSO Agnieszka Skrzekut (sprawozdawca) SSO Katarzyna Kwilosz-Babiś
Protokolant:	insp. Jadwiga Sarota

po rozpoznaniu w dniu 16 kwietnia 2014r. w Nowym Sączu

na rozprawie

sprawy z powództwa M. K.

przeciwko P. K.

o przyczynianie się do zaspokajania potrzeb rodziny

na skutek apelacji powódki

od wyroku częściowego Sądu Rejonowego w Nowym Sączu

z dnia 31 października 2013 r., sygn. akt III RC 309/12

1. zmienia zaskarżony wyrok w ten sposób, że nadaje mu treść:

„I. zasądza od pozwanego P. K. na rzecz powódki M. K. kwotę 2 400 zł (dwa tysiące czterysta złotych) z ustawowymi odsetkami od dnia 8 sierpnia 2012r. do dnia zapłaty, tytułem przyczyniania się pozwanego do zaspokajania potrzeb rodziny za okres od dnia 8 sierpnia 2012r. do dnia 27 września 2012r.,

II. w pozostałej części powództwo za okres od dnia 8 sierpnia 2012r. do dnia 27 września 2012r. oddala.”

2. w pozostałym zakresie apelację oddala.

Sygn. akt III Ca 93/14

UZASADNIENIE

Powódka M. K. wystąpiła przeciwko P. K. o zasądzenie na jej rzecz kwoty 4 250 zł miesięcznie tytułem przyczyniania się pozwanego do zaspokajania potrzeb rodziny.

Wyrokiem częściowym z dnia 31.10.2013 r., sygn. akt III RC 309/12 Sąd Rejonowy w Nowym Sączu oddalił to powództwo za okres od 08.08.2012 r. do 27.09.2012 r. (pkt I) oraz zasądził od powódki na rzecz pozwanego kwotę 120 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego (pkt II).

Sąd Rejonowy ustalił, że w dniu 5.02.2011r. strony zawarły związek małżeński i pozostają w rozdzielnosci majątkowej. W dniu 1.08.2011r. ze związku tego urodził się małoletni syn stron P.. Przez pierwsze miesiące po urodzeniu opiekę nad dzieckiem sprawował ojciec, a od 16.01.2012 r. zatrudniano nianię. W chwili obecnej funkcje tę pełni już trzecia osoba - H. R..

W okresie od 8.08.2012r. do 28.09.2012r. i nadal powódka wraz z małoletnim oraz synem z pierwszego małżeństwa zamieszkiwała w swoim mieszkaniu, powstałym z połączenia dwóch mieszkań znajdujących się w zasobach (...)u, trzecie posiadane przez nią mieszkanie udostępniła byłemu mężowi –M. Z.i jego rodzinie nie pobierając tzw. „odstępnego”. Mieszkania w (...)pozyskała przed związaniem się z pozwanym. Pozwany zaplanował i nadzorował realizację remontu, związanego z połączeniem obu mieszkań, łącząc to z opieką nad nowonarodzonym dzieckiem, gdyż powódka w obawie przed utratą klientów dwa tygodnie po porodzie powróciła do pracy. Pozwany przed narodzinami dziecka nadzorował nadto remont pomieszczeń, do których powódka przeniosła swoją działalność. Koszty połączenia i urządzenia obecnego mieszkania powódki strony pokrywały wspólnie –pozwany zaciągnął na ten cel łącznie trzy kredyty, które spłacał i nadal spłaca co miesiąc - łącznie kwotą w granicach 1 800zł.

Przyjeżdżając, w okresie objętym pozwem do N.w co drugi weekend pozwany pokrywał koszty zakupów wykazane operacjami na jego koncie bankowym. I tak, w dniu 19.08. 2012r. dokonał zakupów w (...)N.za kwotę 181,21 zł, w dniu 20.08.2012r. w(...)w N.–za kwotę 622,89 zł, w tym samym dniu w aptecę (...) - za kwotę 189,20 zł oraz w sklepie (...)– za kwotę 189,90 zł. W dniu 27.08.2012 r. w czasie pobytu rodziny w Terma B.wydał 118 zł i 49,50 zł , a w dniu 31.08.2012r. w restauracji (...) - 66,50 zł, dzień później w dniu 1.09 2012r. w (...) w N.kwotę 229,78 zł, we wrześniu 2012r. przelał na konto powódki kwotę 1 250 zł, a w dniu 3.09.2012r. wypłacił w bankomacie w N.kwotę 750 zł.

W takim stanie faktycznym Sąd uznał, że powództwo jest bezzasadne. Mając na względzie, że okres objęty pozwem nie obejmował pełnych dwóch miesięcy Sąd uznał, że żądaną kwotę 8 500 zł należy pomniejszyć do kwoty 7 082 zł. Przyjął Sąd jednak, że pozwany w okresie objętym niniejszym postępowaniem partycypował w kosztach utrzymania rodziny w kwotach przekraczających tę wartość.

O kosztach orzekł Sąd na zasadzie art. 98 kpc.

Wyrok ten powódka zaskarżyła apelacją, wnosząc o jego zmianę i uwzględnienie powództwa w całości, a ewentualnie o jego uchylene i przekazanie sprawy Sądowi I instancji do ponownego rozpoznania.

Zarzuciła:

- naruszenie art. 27 kro w zw. z art.135 kro poprzez uznanie, że powództwo nie zasługuje na uwzględnienie, gdyż pozwany w tym okresie tj. od 9.08.2012 r. do 27.09.2012 r. partycypował w kosztach utrzymania rodziny, w sytuacji gdy pozwany tego nie wykazał;

- naruszenie art. 233 kpc przez subiektywną ocenę dowodów, dokonaną przez przyzmat dowodów i potrzeb pozwanego z zupełnym pominięciem i nie dokonaniem oceny dowodów, argumentów i potrzeb powódki, która wskazywała wysokość potrzeb jej rodziny w toku postępowania, dowodząc je dokumentami zignorowanymi przez Sąd;

- naruszenie art. 217 w zw. z art. 227 kpc przez nie dopuszczenie dowodów wnioskowanych przez powódkę pismem z dnia 15.10.2013 r. oraz brak omówienia dowodów, jakie zostały w sprawie przeprowadzone i skoncentrowanie się na dowodach przedstawionych przez pozwanego;

- błąd w ustaleniach faktycznych przez wadliwe przez brak dokonania ustaleń w zakresie kwoty comiesięcznych potrzeb utrzymania rodziny, faktycznej sytuacji materialnej, oraz możliwości zarobkowych pozwanego i powódki, stopy życiowej na jakiej funkcjonowały strony wraz z małoletnim synem;
- naruszenie art. 328 § 2 kpc przez sporządzenie uzasadnienia, które nie zawiera wymaganych tym przepisem elementów;
- art. 317 kpc w zw. z art. 98 kpc w zakresie wadliwego orzeczenia przez Sąd o kosztach postępowania;
- brak wszechstronnego rozpoznania i brak prawidłowej oceny okoliczności istotnych dla rozstrzygnięcia sprawy.

W pisemnym uzasadnieniu apelacji kwestionowała m.in. przesłuchanie świadków na okoliczności dla sprawy nieistotne. Zarzucała odwołanie się przez Sąd do informacji tych świadków, w zakresie, w jakim dotyczyły kosztów utrzymania dziecka, podnosząc jednocześnie, że ocena ta powinna być indywidualna zgodna z zasadą, że dziecko ma prawo do takiego standardu życia jak jego rodzice. Kwestionowała brak ustalenia wysokości miesięcznych kosztów utrzymania rodziny.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja okazała się częściowo uzasadniona, aczkolwiek nie wszystkie podniesione w niej zarzuty zasługiwały na uwzględnienie.

W pierwszym rzędzie wskazać należy, że w sprawie nie zachodzą uchybienia, które Sąd Okręgowy bierze pod uwagę z urzędu, a których skutkiem byłyby nieważność postępowania – art. 378 § 1 kpc.

Sąd Okręgowy podziela także w większości ustalenia faktyczne Sądu I instancji i przyjmuje je za własne. Ustalenia te znajdują odzwierciedlenie w zebranych w sprawie rzeczowym materiale dowodowym, o czym mowa będzie w dalszej części uzasadnienia. Przychylić jednak należy się do stanowiska apelującej, że ustalenia te są niewyczerpujące – nie rozważył Sąd Rejonowy wszystkich okoliczności faktycznych, które to były istotne dla rozstrzygnięcia sprawy.

I tak, zasadnie kwestionuje apelująca uznanie przez Sąd, że zbędnym było ustalanie kosztów utrzymania rodziny z założeniem, że pozwany w okresie objętym żądaniem łożył faktycznie takie kwoty, które przewyższyły wysokość dochodzonego roszczenia.

W sytuacji, gdy roszczenie apelującej objęte pozwem oparte było na treści art. 27 kro, a który to przepis stanowi o obowiązku zaspakajania potrzeb rodziny, ustalenie zakresu takich potrzeb ocenić należy jako niezbędne, wyznaczające podstawę do ewentualnych dalszych wyliczeń. Tym bardziej, że wskazywane przez apelującą wydatki jako potrzeby rodziny były przez pozwanego kwestionowane. Brak ustalenia takich potrzeb nie pozwala w pełni na merytoryczną kontrolę orzeczenia.

Uzupełniając te ustalenia w powyższym zakresie przyjął Sąd Odwoławczy, że uzasadnione potrzeby rodziny opiewały na kwotę około 3 200 zł miesięcznie. Zaznaczyć w tym miejscu należy, że uwzględniono tu jedynie takie potrzeby, które dotyczyły kosztów utrzymania małoletniego syna stron. Materiał dowodowy zebrany w sprawie ponad wszelką wątpliwość wskazuje bowiem, że sytuacja materialna samej apelującej jest taka, że pozwala jej w pełni na zaspokojenie jej własnych potrzeb, a należy mieć na uwadze, że w w/w okresie strony pozostawały w separacji faktycznej. Z treści pozwu i kolejnych pism apelującej wynika zresztą, że w istocie domagała się ona partycypowania w kosztach utrzymania małoletniego i kosztach utrzymania mieszkania.

Na wskazaną kwotę składają się koszty wyżywienia, higieny i środki czystości w wysokości 1 000 zł, koszty wynagrodzenia niani w wysokości 1 500 zł oraz koszty utrzymania mieszkania w kwocie 700 zł. Te pierwsze koszty utrzymania dziecka wynikają z przedłożonych przez apelującą rachunków, z których to jedynie część zasługiwała na uwzględnienie. Analiza tych rachunków wskazuje bowiem, że obejmują one także pozycje, które to w żaden sposób nie mogą być rozpatrywane jako wydatki na roczne dziecko. Przyjmując taką kwotę tym tytułem Sąd Okręgowy kierował

się nadto zasadami doświadczenia życiowego w świetle których to, kwota ta wydaje się być adekwatną w stosunku do potrzeb dziecka w wieku małoletniego P. K. przy jednoczesnym uwzględnieniu standardu życia jego rodziców.

Kwota na wynagrodzenie niani została ustalona zgodnie ze wskazaniem apelującej. Znajduje ona bowiem odzwierciedlenie w przedłożonej przez apelującą umowie, w zeznaniach świadków- kobiet, które pełniły u apelującej taką funkcję. W ocenie Sądu Okręgowego sytuacja zawodowa apelującej uzasadnia skorzystanie z usług w tym zakresie.

Jeśli chodzi o koszty utrzymania mieszkania wynikają one z przedłożonego przez apelującą zestawienia oraz załączonych na jego poparcie przelewów. I tak, uwzględniono tu za miesiąc sierpień kwotę 1 474, 72 zł za czynsz, kwotę 204, 74 zł za prąd, kwotę 299, 95 zł za gaz, kwotę 433, 60 zł za ubezpieczenie, a za miesiąc wrzesień kwotę 1 600 zł za czynsz, 433, 60 zł za ubezpieczenie. Pominięto wskazywane przez apelującą kwoty jako przeznaczone na spłatę kredytu mając na względzie, że kredyt ten został przez nią zaciągnięty na działalność gospodarczą.

Suma uwzględnionych kwot daje kwotę około 4 400 zł, co w przeliczeniu na miesiąc wynosi około 2 200 zł. Sąd Okręgowy w ramach swych wyliczeń przyjął bowiem odmiennie, aniżeli Sąd Rejonowy jako podstawę wyliczeń okres dwóch pełnych miesięcy. Tak uzyskaną kwotę podzielił Sąd Okręgowy na trzy co w przybliżeniu dało kwotę 700 zł. W takiej części koszty utrzymania mieszkania mógł bowiem generować w przybliżeniu małoletni, który to zamieszkiwał wraz z apelującą i jej synem z pierwszego małżeństwa. Jak wynika bowiem z zeznań świadka M. Z., a wbrew temu co utrzymywała apelująca, świadek ten finansowanie A. Z. miał przejąć dopiero jesienią 2012 r. (k. 641), a zatem po okresie objętym niniejszym żądaniem.

Mając powyższe na względzie stwierdzić należy, że uzasadnione koszty utrzymania małoletniego za okres objęty żądaniem opisane wyżej wynosiły około 6 400 zł (3 200 zł x 2). Zdaniem Sądu Okręgowego zasadnym jest jednak aby pozwany w kosztach tych partycypował w 75 %. Na uwadze należy bowiem mieć, że w kosztach tych uczestniczyć finansowo powinna także sama apelująca. Zważywszy, że korzysta ona z pomocy niani, a której wynagrodzenia składa się na wskazaną sumę nie można zwolnić jej w całości z tych kosztów z tego tytułu, że to ona sprawowała osobistą pieczę nad dzieckiem.

Uzyskaną ostatecznie sumę 4 800 zł (6 400 zł x 75 %) należało pomniejszyć o kwotę 2 400 zł. W ocenie Sądu Okręgowego takiej kwocie odpowiadała bowiem wysokość wykazanych wydatków pozwanego, jakiełożył on na zaspokojenie potrzeb małoletniego w okresie sierpnia i września 2012 r. Uwzględnił tu Sąd Okręgowy mianowicie kwotę 1 250 zł, jaką pozwany przełał w sierpniu 2012 r., a która to okoliczność pozostawała poza przedmiotem sporu, a nadto kwotę 1 150 zł jako średnią sumę wydatków, na dowód których pozwany przedłożył odpowiednie rachunki. W tym ostatnim zakresie, zgodnie z ustaleniami Sądu Rejonowego przyjęto, że pozwany w dniu 19.08.2012 r. dokonał zakupów w (...)N.za kwotę 181,21 zł, w dniu 20.08. 2012 r. w (...)w N.– za kwotę 622,89 zł, w tym samym dniu w sklepie (...)– za kwotę 189,90 zł. W dniu 1.09. 2012 r. w (...) w N.wydatkował zaś kwotę 229,78 zł. Pozostałe koszty wskazywane przez pozwanego, a uznane przez Sąd Rejonowy za uzasadnione Sąd Okręgowy pominął. Choć apelujący przedstawił stosowne wyciągi z konta, to brak jest podstaw ku temu, aby stwierdzić, że rzeczywiście zostały one przeznaczone na zaspokojenie potrzeb małoletniego. I tak, w szczególności sam fakt pobytu rodziny w Terma B.nie uzasadnia zwrotu kosztów z tego tytułu. Co do zasady wstęp dzieci w wieku małoletniego syna stron do tego rodzaju ośrodków rekreacji jest darmowy. Nadto choć pozwany sprawował niewątpliwie w ten sposób opiekę nad synem to sam korzystał przecież z zapewnianych przez taki ośrodek rekreacji. Trudno też uznać za uzasadnione wydatki pozwanego w restauracji (...), w sytuacji, gdy małoletni w okresie spornym był żywiony głównie gotowymi produktami przeznaczonymi dla dzieci. Nie uwzględniono także wypłat bankomatowych pozwanego, albowiem brak jest jakichkolwiek podstaw ku temu aby przyjąć, że pozwany tak pobrane środki pieniężne przeznaczył na omawiany cel.

Odnosząc się do stawianych przez apelującą zarzutów, zważyć w tym miejscu należy, że weryfikacja rachunków przedstawionych przez pozwanego ma charakter jedynie orientacyjny. Oczywistym jest, że obejmują one także pozycje inne aniżeli mające na celu zaspokojenie potrzeb małoletniego. Trudno bowiem oczekiwać od pozwanego aby zakupów dla siebie dokonywał w oparciu o odrębny rachunek. Stwierdzić jednocześnie trzeba, że apelująca stawiając zarzuty

w tym zakresie, sama przedstawiła rachunki, które obejmowały takie produkty, jakich nie można kwalifikować jako przeznaczonych na zaspokojenie potrzeb dziecka.

Nie uwzględniono natomiast rat kredytu uiszczanych przez pozwanego w związku z remontem mieszkania powódki, gdyż w ocenie Sądu Okręgowego ich spłata nie mieści się bezpośrednio w kosztach utrzymania małoletniego omówionych wyżej, a w których to pozwany powinien partycypować.

Również pozostałe zarzuty apelującej ocenić trzeba jako niezasadne.

I tak, w szczególności nie można, jak chciała tego apelująca, upatrywać się żadnych nieprawidłowości w postępowaniu Sądu, w zakresie, w jakim oddalił wnioski dowodowe o przesłuchanie wnioskowanych przez nią świadków. Zważenia wymaga, że Sąd jest obowiązany prowadzić postępowanie tak długo dopóki nie zostaną ustalone okoliczności istotne dla rozstrzygnięcia sprawy (art. 217 § 3 kpc). Stwierdzić natomiast należy, że w niniejszej sprawie okoliczności te wynikały już z rzeczowego materiału dowodowego. Za istotne ocenić należy bowiem jedynie to, jakie były uzasadnione koszty utrzymania małoletniego. Uwypuklana przez apelującą konieczność oceny sytuacji materialnej jej i pozwanego w istocie nie zachodziła. Już w świetle twierdzeń samych stron nie nasuwa bowiem żadnych wątpliwości to, że sytuacja ta była dobra i pozwalała na pełne zaspokojenie potrzeb dziecka. Sama apelująca w innej części apelacji to de facto przyznała, wywodząc, że zbędne było przesłuchanie świadków wnioskowanych przez pozwanego w sytuacji, gdy w niniejszej sprawie w ramach oceny potrzeb małoletniego niezbędna była indywidualna ocena, mająca za punkt odniesienia standard życia jej oraz pozwanego, a który to kształtował się na wyższym poziomie aniżeli przeciętny. Analiza rzeczywistej sytuacji materialnej i możliwości zarobkowych pozwanego byłaby zatem niecelowa. Sam fakt, że byłby on w stanie pokryć jeszcze wyższe wydatkiłożone na małoletniego pozostaje bez znaczenia w sytuacji, gdy apelująca nie wykazała aby takie wydatki miały miejsce oraz w sytuacji, gdy jak była już o tym mowa, zasadnym jest aby również ona finansowo w tych wydatkach partycypowała.

Ponadto zarzut oparcia się na zeznaniach świadków wnioskowanych przez pozwanego ocenić należy jako bezzasadny. Wbrew temu co podnosi zeznania tych świadków nie stanowiły podstawy dla dokonanych przez Sąd Rejonowy ustaleń, a co wynika z uzasadnienia zaskarżonego wyroku. Sąd Rejonowy w sposób wyraźny wskazał, że postępowanie dowodowe w tym zakresie prowadził mając na uwadze, że może zajść potrzeba orzekania w zakresie zawieszzonego postępowania.

Również zarzut naruszenia art. 328 § 2 kpc z przyczyn powyższych nie może prowadzić do zamierzonych przez apelującą skutków. Wskazywany przez apelującą brak w uzasadnieniu wymaganych przez ten przepis elementów jest konsekwencją wnioskowania Sądu w sposób jak powyżej. Ponadto stwierdzić trzeba, że podkreślana przez apelującą lakoniczność uzasadnienia nie przekłada się w żaden sposób na brak możliwości kontroli instancyjnej.

Za zasadny ocenić należało natomiast zarzut apelacji, co do braku podstaw o wyrzeczeniu w niniejszej sprawie o kosztach postępowania. W wyroku częściowym, podobnie jak w wyroku wstępnym, nie orzeka się o kosztach postępowania. Dopiero w orzeczeniu kończącym postępowanie w sprawie kwestia ta może być ostatecznie rozstrzygnięta (art. 108 § 1 kpc).

W tym stanie rzeczy Sąd Okręgowy orzekł jak w sentencji na podstawie art. 386 § 1 kpc oraz art. 385 kpc.

(...)

(...)